

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

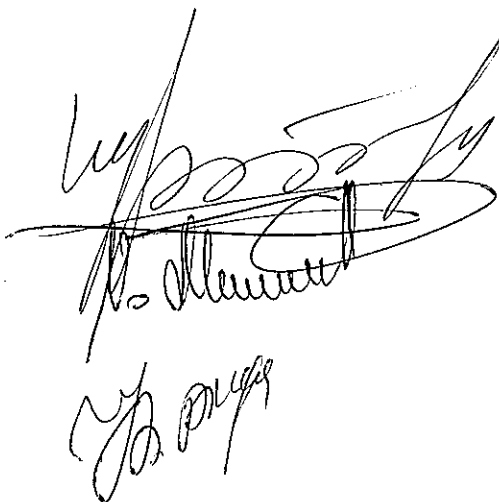
3 martie 2014

VM nr. 83

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
MD: 2004; mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu, 28

SESIZARE

**privind controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 330 din 05.06.2013
cu privire la eliberarea din funcție a domnului Iurie Turtureanu**

Mihail Chiriac
Valeriu Alenteanu
Gheorghe Breșu

Deputații:

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**
INTRARE NR. 15a
3 03 2014

I. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de reglementare exercitarea controlului constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 330 din 05.06.2013 cu privire la eliberarea din funcție de șef al Oficiului teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a domnului Iurie Turtureanu, sub aspect al respectării procedurii de adoptare.

II. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

“(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.

2. LEGEA NR. 199/2010 LEGE CU PRIVIRE LA STATUTUL PERSOANELOR CU FUNCȚII DE DEMNITATE PULICĂ

Articolul 6. Ocuparea funcției de demnitate publică

(1) Ocuparea funcției de demnitate publică are loc prin alegeri sau prin numire, în condițiile legii.

(2) În cazul în care ocuparea funcției de demnitate publică are loc prin alegeri, temeiul legal al apariției raportului de exercitare a funcției este validarea mandatului de către autoritatea competentă, dacă legea specială nu prevede altfel.

(3) În cazul în care ocuparea funcției de demnitate publică are loc prin numire, temeiul legal al apariției raportului de exercitare a funcției este actul de numire.

(4) Pentru ocuparea unor funcții de demnitate publică prin numire se organizează concurs în condițiile legii.

(5) Autoritatea competentă să numească în funcție demnitarul respectiv o face din oficiu sau la propunerea autorității/organului abilitat.

(6) Demnitarul depune jurământ în cazul în care această obligație este prevăzută de legea specială ce reglementează activitatea acestui demnitar.

Articolul 7

Mandatul demnitarului

(1) Mandatul demnitarului este de 4 ani, dacă un alt termen nu este stabilit prin Constituție sau prin legea specială ce reglementează activitatea acestui demnitar.

(2) Exercițarea funcției de demnitate publică nu este limitată de un anumit număr de mandate, cu excepția cazurilor când legea specială ce reglementează activitatea demnitarului prevede altfel.

(3) În cazul în care termenul regulamentar de exercitare a mandatului expiră sau a expirat, iar succesorul de competență nu intră în exercitarea mandatului, demnitarul continuă să-și exercite mandatul până la ocuparea funcției de către succesorul de competență.

Articolul 22. Încetarea mandatului

(1) Exercițarea mandatului încetează la expirarea termenului, dacă mandatul nu este prelungit în modul stabilit de lege, sau înainte de termen.

[...]

(3) În cazul demnitarului numit, încetarea înainte de termen a mandatului are loc prin revocarea sau, după caz, eliberarea din funcție a demnitarului în temeiul actului administrativ al autorității care l-a numit în funcție.

(4) Dispozițiile alin.(3) nu se aplică demnitarilor pentru care legea specială ce reglementează activitatea acestora prevede o altă procedură de încetare a mandatului înainte de termen.

Articolul 23. Răspunderea demnitarului

(1) Demnitarul își exercită mandatul cu bună-credință. În cazul încălcării acestei prevederi, demnitarul poartă răspundere personală.

(2) Încălțările comise în exercițiul mandatului atrag răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală în condițiile legii.

(3) Neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către persoana cu funcție de demnitate publică a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale, indiferent de prezența culpei, poate atrage după sine revocarea sau eliberarea din funcție. Temeiul și cauzele revocării sau eliberării din funcție din motive imputabile demnitarului se vor indica în actul administrativ corespunzător.

(4) Demnitarul are dreptul să atace în instanța judecătorească actul administrativ de eliberare din funcție doar în cazul cînd legea statuează acest drept.

3. LEGEA NR. 158/2008 CU PRIVIRE LA FUNCȚIA PUBLICĂ ȘI STATUTUL FUNCȚIONARULUI PUBLIC

Articolul 63. Eliberarea din funcția publică

(1) Persoana/organul care are competența legală de numire în funcție va dispune eliberarea din funcția publică printr-un act administrativ, care se comunică funcționarului public în termen de 5 zile lucrătoare de la emitere, însă anterior datei eliberării din funcția publică, în următoarele cazuri:

a) autoritatea publică și-a încetat activitatea prin lichidare;

b) autoritatea publică este mutată într-o altă localitate, iar funcționarul public refuză să o urmeze;

c) autoritatea publică își reduce efectivul de personal sau lichidează funcția publică, ca urmare a intrării în vigoare a statului de personal în care nu se mai regăsește funcția ocupată de funcționarul public respectiv;

d) ca urmare a admiterii cererii de restabilire în funcția publică a unui funcționar public eliberat sau destituit ilegal, de la data pronunțării de către instanța de judecată a hotărîrii prin care s-a dispus restabilirea;

e) ca urmare a obținerii de către funcționarul public debutant a calificativului “nesatisfăcător” la evaluarea activității profesionale, în condițiile prezentei legi;

f) starea sănătății fizice și/sau psihice a funcționarului public, constatată prin decizie a organelor competente de expertiză medicală a vitalității, nu îi mai permite acestuia să își îndeplinească atribuțiile corespunzătoare funcției publice deținute;

g) ca urmare a refuzului neîntemeiat al funcționarului public de a accepta detașarea în interesul serviciului;

h) ca urmare a imposibilității transferului funcționarului public aflat în situația specificată la art.26 alin.(4);

i) ca urmare a refuzului neîntemeiat al funcționarului public de conducere de nivel superior de a accepta transferul în interesul serviciului în condițiile art.50;

j) ca urmare a transferului într-o altă autoritate publică, cu respectarea prevederilor art.48 alin.(2), (5)–(7) și (9), cu acordul ambelor autorități publice;

k) ca urmare a promovării într-o altă autoritate publică, cu respectarea prevederilor art.45 alin.(1), (2), (4) și (4¹), cu acordul funcționarului public și al ambelor autorități publice.

(2) În cazul eliberării din funcția publică în condițiile alin.(1) lit.a)-c), autoritatea publică este obligată să acorde funcționarilor publici un preaviz cu o durată de 30 de zile calendaristice, iar în restul cazurilor – de 15 zile calendaristice. Termenul de preavizare nu include perioada aflării funcționarului în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, precum și perioada suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma.

(3) În perioada de preaviz, persoana/organul care are competența legală de numire în funcție acordă funcționarului public în cauză reducerea programului de muncă, cu până la 2 ore zilnic, fără reducerea salariului cuvenit.

(4) În cazurile prevăzute la alin.(1) lit.c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă corespunzătoare, funcționarul public este transferat, în interesul serviciului sau la cerere, în această funcție. Funcționarul public de conducere are prioritate la ocuparea unei funcții publice vacante sau temporar vacante de nivel inferior.

(4¹) În cazul eliberării funcționarilor publici în temeiul alin.(1) lit.a) și c), autoritatea publică este obligată să prezinte, în modul stabilit, cu 30 de zile

calendaristice înainte de eliberare, agenției pentru ocuparea forței de muncă informațiile privind funcționarii publici care urmează a fi disponibilizați.

(4²) Nu se admite eliberarea funcționarului public în perioada aflării lui în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, pe perioada suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma, în perioada concediului de maternitate, concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, precum și în perioada detașării, cu excepția cazului de lichidare a autorității publice.

(5) În cazul reducerii efectivului de personal sau lichidării de funcții, autoritatea publică nu poate înființa posturi similare celor lichidate timp de un an de la data schimbărilor efectuate.

4. CODUL MUNCII AL REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 86. Concedierea

[...]

(2) Nu se admite concedierea salariatului în perioada aflării lui în concediu medical, în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, în concediu de maternitate, în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, în concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, în perioada îndeplinirii obligațiilor de stat sau obștești, precum și în perioada detașării, cu excepția cazurilor de lichidare a unității.

Articolul 89. Restabilirea la locul de muncă

(1) Salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărîre a instanței de judecată.

(2) La examinarea litigiului individual de muncă de către instanța de judecată, angajatorul este obligat să dovedească legalitatea și să indice temeiurile transferării sau eliberării din serviciu a salariatului. În cazul concedierii unui membru de sindicat fără

acordul organului sindical, cînd acordul respectiv este necesar conform art.87, instanța de judecată, prin hotărîre, restabilește salariatul la locul de muncă.

IV. EXPUNEREA ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

La data de 24 decembrie 2009 prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 872/2009, dl Iurie Turtureanu a fost numit în funcția de șef al Oficiului teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu.

În clauza de adoptare a hotărârii menționate se face referință la art.7 din Legea nr.435-XVI din 28 decembrie 2006 privind descentralizarea administrativă, art.63 din Legea nr.436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală și în conformitate cu pct. 5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009, în temeiul căror a fost numit în funcție.

Precum am citat, Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845/2009, stabilește expres că, Conducerea generală a Oficiului este asigurată de șeful Oficiului, care este reprezentantul Guvernului în teritoriu. Șeful Oficiului este numit în funcție și eliberat din funcție prin hotărâre de Guvern, la propunerea secretarului general al Guvernului.

Prin Hotărârea contestată din 05 iulie 2013, Guvernul Republicii Moldova a dispus eliberarea din funcție a dlui Iurie Turtureanu din funcția de șef al Oficiului teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu, în temeiul alineatului (3) al articolului 22 din Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și în conformitate cu punctul 5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009.

Este de menționat însă, că la data eliberării din funcția deținută, dl Iurie Turtureanu se afla în concediu de boală. Fapt ce se confirmă prin certificatul de

concediu medical cu Seria 10 nr. 332168, eliberat la 14 iunie 2013 de către Spitalul Raional Căușeni, unde a fost internat din data de 3 iunie 2013. Tratamentul, a fost prelungit la domiciliu eliberându-i-se dlui Turtureanu, un al doilea certificat medical cu Seria 10 nr.208741 din 17 iulie 2013 până la data de 08 iulie 2013.

Despre starea sănătății și deschiderea buletinului de boală pentru concediu medical, dl Iurie Turtureanu a informat Cancelaria de Stat, informând și despre imposibilitatea îndeplinirii funcțiilor, pe perioada concediului medical.

În opinia noastră Hotărârea Guvernului nr. 330 cu privire la eliberarea din funcția de șef al Oficiului teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a domnului Iurie Turtureanu, a fost adoptată cu încălcări de procedură din următoarele considerente:

- a) Hotărârea contestată neglijează și este emisă contrar prevederilor legislației muncii și a legilor speciale, Legea nr. 199/2010 lege cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care reglementează procedura eliberării din funcție a persoanelor numite și motivele.
- b) În Hotărârea contestată nu sunt indicate temeiul și motivele eliberării din funcție;
- c) Termenul mandatului persoane oficiale exponent ale unui interes public deosebit a fost redus din motive subiective politice.

Legea nr. 199/2010 lege cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, stabilește expres la art. 22 alin. (1) că *exercitarea mandatului încetează la expirarea termenului, dacă mandatul nu este prelungit în modul stabilit de lege, sau înainte de termen. Același articol la alin. (3) prevede că încetarea mandatului în cazul demnitarului numit, înainte de termen a mandatului are loc prin eliberarea din funcție a demnitarului în temeiul actului administrativ al autorității care l-a numit în funcție.*

Eliberarea din funcție a dl Turtureanu a fost dispusă înainte de expirarea termenului de exercitare a mandatului.

Art. 23 din aceeași Lege stabilește *răspunderea demnitarului, demnitarul pentru încălcările comise în exercițiul mandatului atrag răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală în condițiile legii. Neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către persoana cu funcție de demnitate publică a obligațiilor,*

prerogativelor și competențelor sale, indiferent de prezența culpei, poate atrage după sine revocarea sau eliberarea din funcție. Temeiul și cauzele revocării sau eliberării din funcție din motive imputabile demnitarului se vor indica în actul administrativ corespunzător.

Pe perioada activității sale în funcția deținută dl Turtureanu, și-a îndeplinit atribuțiile și obligațiunile fără abateri de la legislația în vigoare și nu a avut nici o preîntâmpinare, muștrare sau sancțiune disciplinară. De asemenea nu a fost constatată neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor, prerogativelor și competențelor ce revin conform legislației.

Este de menționat că, Hotărârea contestată de eliberare din funcție a domnului Turtureanu nu conține temeiul și cauzele eliberării din funcție.

Amintim Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 2010, unde Curtea a ajuns la concluzia că dacă pentru categoria de persoane oficiale ale unui interes politic accesul la justiție, în funcție de caz, poate fi limitat, pentru categoria de persoane oficiale exponent ale unui interes public deosebit, în special cele numite pentru durata mandatului, necesită un anumit grad de independentă.

În scopul îndeplinirii cu bună-credință a funcțiilor publice și exercitării depline a mandatului pentru care au fost alese sau numite, în cazul în care apare un litigiu de muncă, aceste persoane trebuie să se bucure de garanțiile unui proces echitabil.

Astfel, judecătorii Curții Constituționale, judecătorii Curții Supreme de Justiție, Procurorul General, membrii CEC și alte persoane nu pot fi supuse aceluiași tratament precum persoanele politice.

Aceste persoane nu pot fi demise până la expirarea mandatului pentru lipsă de loialitate sau pierderea încrederii din partea grupurilor politice care le-au propus sau le-au numit. Dimpotrivă, de la aceste persoane se cere maximă independență și respectarea tuturor rigorilor legalității și imparțialității în exercitarea atribuțiilor. Termenul mandatului exercitat de ei nu poate fi redus pentru motivele subiective menționate.

Potrivit Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, articolul 63 invocă temeiurile de eliberare din funcția publică deținută, totodată

statuează expres la alin. (4²) că nu admite eliberarea funcționarului public în perioada aflării lui în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, pe perioada suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma, în perioada concediului de maternitate, concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 6 ani, precum și în perioada detașării, cu excepția cazului de lichidare a autorității publice.

Totodată, amintim că și art. 88 alin. (2) din Codul muncii statuează că nu se admite concedierea salariatului în perioada aflării lui în concediu medical.

Art. 89 prevede posibilitatea restabilirii la locul de muncă a salariatului eliberat nelegitim din serviciu.

Articolul 43 din Constituția Republicii Moldova, garantează dreptul la muncă și la protecția muncii, că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condițiile echitabile și satisfăcătoare de muncă.

Prin eliberarea nelegitimă și cu încălcări de procedură a dl Iurie Turtureanu din funcția de șef al Oficiului teritorial al cancelariei de Stat, i-a fost încălcat dreptul la muncă consfințit și garantat de Constituție.

În această consecutivitate logică constatăm că încetarea raporturilor de muncă prin eliberarea din funcție a dl Iurie Turtureanu nu corespunde cerințelor statuate în legislația în domeniu și rigorilor constituționale, fiind adoptată cu încălcarea procedurii.

Sub aspect procedural precizăm că, funcția de șef al Oficiului teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu, nu este o funcție politică, ci o funcție publică exponentă a unui interes public deosebit, ce implică cerințe de maximă independență și respectarea tuturor rigorilor legalității și imparțialității în exercițiul funcției și persoana desemnată nu trebuie să manifeste loialitate și consecvență pentru realizarea scopurilor politice și, ca urmare nu poate să suporte anumite îngrădiri în exercitarea dreptului de acces la justiție.

În acest sens, amintim Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 2010 din, prin care Curtea apreciază că actele administrative cu caracter individual emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de alegerea, numirea

și destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit, pot face obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept, dar trebuie să fie examinate numai în aspect formal, prin stabilirea competenței autorității publice centrale de a emite actul individual și respectării procedurii de adoptare, fără să fie examinate circumstanțele de fapt ale cauzei.

V. CERINȚELE AUTORILOR SESIZĂRII

Potrivit celor expuse și în temeiul art. 135, alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, a art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și 4 alin. (1) lit. a) din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995, solicităm Curții Constituționale a Republicii Moldova:

1. Acceptarea spre examinare a prezentei sesizări;
2. Exercițarea controlului constituționalității și declararea neconstituționalității Hotărârii Guvernului nr. 330 din 05.06.2013 cu privire la eliberarea din funcție a domnului Iurie Turtureanu.